

Sygn. akt II UK 295/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak (przewodniczący)

SSN Halina Kuryło (sprawozdawca)

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku Z. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w W.

z udziałem A. Sp. z o.o.

o ustalenie podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i ustalenie
niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 marca 2020 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z 25 maja 2017 r., rozpoznając odwołania Z. Ł.
od dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 15
października 2012 r., zmienił decyzję nr (...) w całości i ustalił, że odwołujący się Z.
Ł. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i

rentowym oraz wypadkowemu u płatnika składek A. Sp. z o.o., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, będąca współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, w łącznym okresie od 17 października 2007 r. do 17 listopada 2011 r. (pkt 1) oraz oddalił odwołanie od decyzji nr (...) stwierdzającej, że odwołujący się Z. Ł., jako pracownik u płatnika składek A. Sp. z o.o. w W., nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 1 sierpnia 2009 r. do 29 listopada 2009 r. i od 1 września 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny: A. Sp. z o.o. w W. została powołana aktem notarialnym z 18 marca 2005 r. Przedmiotem jej działalności była produkcja gotowych wyrobów metalowych, działalność usługowa w zakresie instalowania, naprawy i konserwacji maszyn ogólnego przeznaczenia, sprzedaż hurtowa. Spółka miała zamiar zajmować się produkcją zszywek tapicerskich do mebli. Organem reprezentującym spółkę był zarząd. W okresie od 17 października 2007 r. do 17 listopada 2011 r. jedynym członkiem zarządu tej spółki i jedynym jej udziałem był Z. Ł., jednocześnie pełniący funkcję prezesa zarządu. W spółce nie funkcjonował organ nadzoru. W dniu 17 listopada 2011 r. całościowy udział w spółce, należący do Z. Ł., nabył L. C..

W okresie od 12 października 2007 r. do 30 kwietnia 2008 r. odwołujący się był zarejestrowany jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku, a od 10 czerwca 2008 r. do 23 października 2008 r. - jako osoba poszukująca pracy. Następnie w okresie od 24 października 2008 r. do 22 sierpnia 2009 r. Z. Ł. pozostawał w zatrudnieniu w Zakładzie Usług A. Sp. z o.o. w J., wykonując pracę w pełnym wymiarze czasu na stanowisku osoby nadzoru. Po ustaniu zatrudnienia, od 23 sierpnia 2009 r. pobierał zasiłek chorobowy, po czym organ rentowy przyznał mu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego od 1 lutego 2010 r., którego wypłata, mocą decyzji tego organu, została wstrzymana od 1 marca 2010 r. do 1 maja 2010 r. Kolejną decyzją z 14 maja 2010 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy z powodu braku wymaganych okresów składkowych i nieskładkowych. W okresie od 5 kwietnia 2010 r. do 8 sierpnia 2010 r. odwołujący się został zgłoszony przez I. Sp. z o.o. do ubezpieczeń, jako pracownik

zatrudniony w niepełnym wymiarze czasu pracy, z podstawą wymiaru składek niższą od minimalnego wynagrodzenia za pracę.

W dniu 1 września 2010 r. A. Sp. z o.o. w W., reprezentowana przez pełnomocnika L. C., zawarła ze Z. Ł. umowę o pracę na czas określony od 1 września 2010 r. do 31 grudnia 2010 r., w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 1.317 zł. Jako rodzaj umówionej pracy wskazano usługi sprzątania obiektów i obsługę specjalistycznego sprzętu. W okresie od 1 sierpnia 2009 r. do 29 listopada 2009 r. oraz od 1 września 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. odwołujący się został zgłoszony jako pracownik do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek A. Sp. z o.o., który złożył za skarżącego dokumenty rozliczeniowe z wykazaną podstawą wymiaru składek za następujące miesiące: 09/2009 - 1.267,00 zł; 10/2009 - 0,00 zł; 11/2009 - 1.276,00 zł; 12/2009 - 1.276 zł oraz 12/2010 - 5.286,00 zł.

W toku postępowania przed organem rentowym Z. Ł. złożył wyjaśnienia, z których wynika między innymi, że był zatrudniony w A. Sp. z o.o. w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 września 2010 r. do 31 grudnia 2010 r. Do powołanego pisma dołączone zostały następujące dokumenty: umowa o pracę z dnia 1 września 2010 r. i świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 2010 r. Brak było natomiast dokumentów potwierdzających uprawnienia L. C. do zawierania umów w imieniu spółki. W Krajowym Rejestrze Sądowym nie figuruje informacja odnośnie ustanowienia wobec płatnika składek pełnomocnictwa (prokury). Odwołujący się wyjaśniał, że do września 2009 r., ze względu na brak majątku firmy, niemożliwe było rozpoczęcie działalności przez płatnika składek. Skarżący przedstawił także dokumenty: 1) postanowienie Prokuratury Rejonowej, z uzasadnienia którego wynika, że w dniu 17 października 2007 r. w Kancelarii Notarialnej notariusz C. S. doszło do zawarcia czterech umów sprzedaży udziałów w A. Sp. z o.o., na mocy których odwołujący stał się właścicielem 100% udziałów w tej spółce o wartości 320.000 zł; 2) postanowienie Sądu Rejonowego w W. z dnia 29 maja 2012 r., na podstawie którego odwołujący się został wykreślony z KRS jako wspólnik A. Sp. z o.o., z uwagi na zbycie L. C. w dniu 17 listopada 2011 r. całości posiadanych udziałów w tej spółce.

Odwołujący się w toku procesu wyjaśniał, że jako pracownik zajmował się odzyskiwaniem majątku spółki, co zajmowało mu 90% czasu. Starał się bezskutecznie odzyskać maszyny wywiezione na Białoruś. Wykonywał także usługi sprzątania obiektów, prowadził stronę internetową i czynności administracyjne. Podkreślał, że spółka nie rozpoczęła nigdy funkcjonowania, a on nie prowadził żadnej działalności gospodarczej. Zeznał, że spółka nie podjęła działalności, bo nie zostały wniesione aportem maszyny do produkcji zszywek. Cały kapitał zakładowy spółki A. miał zaś stanowić aport w postaci tych maszyn. Maszyny miał przekazać J. K., jako były udziałowiec zainteresowanej spółki. W aktach rejestrowych spółki w Krajowym Rejestrze Sądowym nie ma dokumentów finansowych zainteresowanej za lata 2007-2016.

Sąd Rejonowy w K. prawomocnym wyrokiem z dnia 23 października 2008 r. w sprawie sygn. akt VII K (...), skazał Z. Ł. za przestępstwo z art. 271 § 1 k.k. Orzeczenie to uprawomocniło się w dniu 27 października 2008 r. Dlatego też do dnia 27 października 2013 r., z mocy prawa, wnioskodawca nie mógł pełnić żadnej funkcji w organach A. Sp. z o.o.

W ocenie Sądu Okręgowego, uzasadnione okazało się odwołanie od decyzji z dnia 15 października 2012 r. nr (...), mocą której organ rentowy stwierdził, że Z. Ł. podlegał u płatnika składek obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność, będąca współnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Sąd pierwszej instancji wskazał na przepis art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 300 ze zm., dalej jako ustawa o systemie ubezpieczeń lub ustawa systemowa), przewidujący obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób prowadzących działalność pozarolniczą i art. 8 ust. 6, definiujący te podmioty. W kręgu tych osób znajduje się wymieniony w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych współnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który w przepisie tym jest objęty obowiązkiem ubezpieczenia bez względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej. Obowiązek ubezpieczenia współnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powiązany jest zatem z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego. Sąd

podkreślił jednak, że sam status wspólnika posiadającego wszystkie udziały w danej spółce nie wystarcza jeszcze do objęcia go z mocy ustawy ubezpieczeniami społecznymi, bowiem dalszym i koniecznym warunkiem takiego podlegania jest faktyczne prowadzenie przez samą spółkę działalności gospodarczej. Zestawienie art. 151 §1 k.s.h. z art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy systemowej prowadzi do wniosku, że dla celów ubezpieczeniowych zawężono krąg wspólników spółek z ograniczoną odpowiedzialnością podlegających z mocy ustawy ubezpieczeniom społecznym. Celowościowa, ale i systemowa wykładnia powołanych przepisów prowadzi do wniosku, że tylko wspólnicy spółek faktycznie prowadzących działalność gospodarczą podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom. Tymczasem w toku przeprowadzonego postępowania dowodowego ustalono, że nie ma żadnego dowodu na to, iż odwołujący się rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, poza samym jej powołaniem. Żadna umowa ani oferta nie została sporządzona przez spółkę. Także odwołujący się nie podjął rozmów ani współpracy z jakimkolwiek podmiotem. Mając na uwadze tak ustalony stan faktyczny, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że A. Sp. z o.o. w W. nie rozpoczęła prowadzenia działalności, a jej rejestracja była efektem jedynie czynności przygotowawczych, które nie mają wpływu na tytuł skarżącego do ubezpieczeń. W konsekwencji należy przyjąć, że Z. Ł. nie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu we wskazanych w zaskarżonej decyzji okresach, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą - wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Przechodzą do oceny decyzji organu rentowego nr (...), stwierdzającej, że Z. Ł. jako pracownik u płatnika składek A. Sp. z o.o. w W. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu w okresach od 1 sierpnia 2009 r. do 29 listopada 2009 r. i od 1 września 2010 r. do 31 grudnia 2010 r., Sąd Okręgowy zauważył, że odwołujący się nie przedstawił żadnego dokumentu potwierdzającego umocowanie L. C. do reprezentowania spółki A. w zakresie podpisania umowy o pracę z dnia 1 września 2010 r. Nadto w okresie od dnia 17 października 2007 r. jedynym członkiem zarządu spółki, z całościowym udziałem, był skarżący, a w Krajowym Rejestrze Sądowym brak jest

jakichkolwiek informacji dotyczących sprawowania funkcji przez innych członków zarządu lub prokurenta. W spółce nie funkcjonował również organ nadzorczy, a L. C. nabył całość udziałów spółki należących do odwołującego się dopiero w dniu 17 listopada 2011 r. W tym okolicznościach Sąd Okręgowy uznał, że pełnomocnictwo L. C. do zawarcia umowy o pracę w istocie powodowało nieważność tej umowy, stosownie do art. 210 § 2 k.s.h. Niezależnie od tego, że sporna umowa o pracę nie została zawarta w wymaganej formie i nie stworzyła zobowiązań stron w momencie jej zawarcia, brak było również podstaw do przyjęcia, iż do nawiązania stosunku pracy doszło w sposób konkludentny, gdyż nie był on realizowany przez odwołującego się. Skarżący nie był w stanie określić, czym miałby się zajmować w ramach zawartej umowy o pracę. Sam przyznawał, że spółka od daty jej powstania nie zatrudniała pracowników, nie świadczyła żadnych usług i faktycznie nie prowadziła jakiegokolwiek działalności. Nie było też nikogo, kto mógłby zlecić i nadzorować wykonywaną przez niego pracę. W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu Okręgowego, organ rentowy słusznie zakwestionował zawarcie umowy o pracę między odwołującym się a spółką A..

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że przepis art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej stanowi o podleganiu z mocy ustawy ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym przez osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. W tych przypadkach, w których w jednoosobowych spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością utworzonych przez osoby fizyczne, dochodzi do powierzenia jednemu wspólnikowi w umowie o pracę wykonywania zadań należących do zakresu zarządu spółki (tak zaś należy zakwalifikować znamienitą część czynności wykonywanych przez skarżącego według jego oświadczenia), a jednocześnie wspólnik ten pełni rolę jej jednoosobowego zarządu, pojęciowo wykluczona jest możliwość, że na podstawie takiej umowy dojdzie do nawiązania stosunku pracy, w to z uwagi na brak elementu podporządkowania, będącego konstytutywną cechą stosunku pracy. Jedyne wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może świadczyć pracę na rzecz tejże spółki, jako prezes jej jednoosobowego zarządu, tylko poza stosunkiem pracy, a zatem na innej niż umowa o pracę podstawie. Sąd wskazał, że odwołujący się nie podlegał jakimkolwiek podporządkowaniu, nie miał żadnego przełożonego, który

wydawałby mu polecenia, nikt go nie zastępował. Powyższe prowadzi do wniosku, że wbrew zarzutowi odwołania, skarżący nie podlegał ubezpieczeniom społecznym jako pracownik na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 26 kwietnia 2018 r. zmienił zaskarżone orzeczenie Sądu pierwszej instancji w pkt I w ten sposób, że oddalił odwołanie Z. Ł. od decyzji organu rentowego z dnia 15 października 2012 r., dotyczącej ustalenia podlegania odwołującego się obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu, jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność, będącej wspólnikiem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością A. w okresie od 17 października 2007 r. do 23 października 2008 r. i od 23 sierpnia 2009 r. do 4 kwietnia 2010 r.

Sąd odwoławczy wskazał, że celowościowa i systemowa wykładnia art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych prowadzi do wniosku, iż wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością został uznany za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność (art. 8 ust. 6), nie będąc osobą prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą (art. 8 ust. 6 pkt 1). Sąd Apelacyjny nie podzielił zaprezentowanego przez Sąd Okręgowy stanowiska, że obowiązek ubezpieczenia społecznego wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powiązany jest z posiadaniem przez niego takiego statusu oraz z prowadzeniem działalności gospodarczej przez samą spółkę. Według Sądu odwoławczego, do pojęcia działalności gospodarczej w rozumieniu obowiązującej w spornym okresie ustawy z dnia 2 lutego 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm.) odnosi się tylko art. 8 ust 6 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a w pozostałych punktach tego przepisu wskazano osoby nieprowadzące działalności gospodarczej w ścisłym znaczeniu tego pojęcia. Właśnie w kręgu tych osób znajduje się wymieniony w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który jest objęty obowiązkiem ubezpieczenia bez względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej.

Od powyższego wyroku ubezpieczony wywiódł skargę kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 i w związku z art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, przez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że obowiązek ubezpieczenia społecznego wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powiązany jest jedynie z posiadaniem przez niego takiego statusu, a nie z prowadzeniem przez spółkę działalności gospodarczej, podczas gdy objęcie wspólnika, czy to jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, czy też spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej - które na kanwie ustawy systemowej uznane zostały za osoby prowadzące pozarolniczą działalność - ubezpieczeniem społecznym nie wynika wyłącznie z zawarcia umowy spółki i zgłoszenia do Krajowego Rejestru Sądowego, ale konieczne jest, by spółka ta prowadziła działalność gospodarczą w rozumieniu art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, tj. działalność o charakterze zarobkowym, ciągłym i zorganizowanym, tym bardziej, iż w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, w tym wspólników wskazanych spółek, obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlega się w okresach od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszone.

Z powołaniem się na powyższy zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Analizę prawidłowości zaskarżonego wyroku wypada rozpocząć od przypomnienia, że zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, dla włączenia danej osoby do ubezpieczenia społecznego niezbędna jest przynależność do określonej w ustawie systemowej grupy podmiotów podlegających obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2016 r., III UK 83/15, LEX nr 2026236; z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 11/13, LEX nr 1460954; z dnia 19 lutego 2008 r., II UK

122/07, LEX nr 448905). W myśl art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 12 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu, a z mocy art. 11 ust. 2 tej ustawy – dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Tytułem podlegania tym ubezpieczeniom jest zatem prowadzenie pozarolniczej działalności. Stosownie do art. 13 pkt 4 ustawy systemowej, podleganie obowiązkowym ubezpieczeniom tej kategorii osób następuje zaś od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tejże działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszone na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Pojęcie "prowadzenia działalności pozarolniczej" nie zostało zdefiniowane w art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej; treść normatywną powołanego przepisu uzupełnia art. 8 ust. 6 tej ustawy, w którym określono podmioty i wymieniono warunki, na których podmioty te podlegają ubezpieczeniom społecznym. Chociaż definicja osoby prowadzącej pozarolniczą działalność uległa zmianie, to zgodnie z art. 196 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę Prawo przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz.U. z 2018 r., poz. 650), do postępowań w sprawach przedsiębiorców wszczętych na podstawie przepisów dotychczasowych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy - Prawo przedsiębiorców, stosuje się przepisy dotychczasowe. Do takich postępowań stosuje się także art. 8 ust. 6 ustawy systemowej w brzmieniu obowiązującym przed dniem 30 kwietnia 2018 r., zawierający definicję osób prowadzących pozarolniczą działalność i zaliczający do tego grona: 1) osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych; 2) twórców i artystów; 3) osoby prowadzące działalność w zakresie wolnego zawodu – a) w rozumieniu przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, b) z której przychody są przychodami z działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych; 4) wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki

jawnej, komandytowej lub partnerskiej; 5) osoby prowadzące niepubliczną szkołę, placówkę lub ich zespół, na podstawie przepisów o systemie oświaty.

Warto podkreślić, że tylko osoby wymienione w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność *sensu stricto*. Natomiast co do osób wymienionych w pkt 4 tego ustępu należy przypomnieć, że wspólnicy osobowych spółek prawa handlowego podlegali obowiązkowi ubezpieczenia społecznego na podstawie ustawy z dnia 18 grudnia 1976 r. o ubezpieczeniu osób prowadzących działalność gospodarczą (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 46, poz. 250), jako osoby fizyczne wykonujące działalność prowadzoną przez kilka osób w ramach jednostki organizacyjnej niemającej osobowości prawnej (ubezpieczeniu podlegała każda z tych osób - art. 1 ust. 2 ustawy). Było to rozwiązanie odpowiednie do regulacji ówczesnie obowiązującego Kodeksu handlowego, zachowującego moc w zakresie przepisów o spółce jawnej (art. 75-142 k.h.), spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (art. 158-306 k.h.) i spółce akcyjnej (art. 307-497 k.h.); przepisy o spółce komandytowej zostały przywrócone przez ustawę zmieniającą z dnia 31 sierpnia 1991 r. (Dz.U. Nr 94, poz. 418). W pierwotnym brzmieniu obowiązującej od dnia 1 stycznia 1999 r. ustawy systemowej nie wymieniono osób, które - w różnych formach - wykonują działalność gospodarczą, lecz określono krąg podmiotów podlegających obowiązkowi ubezpieczenia przez odesłanie do przepisów o działalności gospodarczej i innych przepisów szczególnych. Wspólnicy spółek osobowych byli więc traktowani jako podmioty gospodarcze w rozumieniu art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 41, poz. 324). Z wejściem w życie w dniu 1 stycznia 2001 r. ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz.U. Nr 101, poz. 1178 ze zm.), przedsiębiorcę zdefiniowano jako osobę fizyczną, osobę prawną oraz niemającą osobowości prawnej spółkę prawa handlowego. Jednocześnie w Kodeksie spółek handlowych, który właśnie zaczął obowiązywać, ustanowiono - jako spółki osobowe - spółkę jawną, partnerską, komandytową i spółkę komandytowo-akcyjną (art. 4 pkt 1 k.s.h.) oraz postanowiono, że spółki, a nie ich wspólnicy, prowadzą przedsiębiorstwo pod własną firmą oraz że tylko one mogą we własnym imieniu nabywać prawa, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywane. W tak ukształtowanym stanie

prawnym wspólnicy spółek jawnych, komandytowych i partnerskich - nie będąc przedsiębiorcami - przestali być uznawani za osoby prowadzące działalność, także na gruncie przepisów ubezpieczeniowych. W judykaturze prezentowany był później pogląd, że decydowało to o wyłączeniu wspólników spółek osobowych z ubezpieczenia społecznego w okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2002 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 157/04, OSNP 2005 nr 17, poz. 274 i z dnia 16 czerwca 2002 r., I UK 335/04, OSNP 2006 nr 3-4, poz. 63). Ustawą z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 241, poz. 2074 ze zm.) dodano art. 8 ust. 6 pkt 4, który zaczął obowiązywać od dnia 1 stycznia 2003 r.

Co do wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, w uzasadnieniu projektu ustawy nowelizacyjnej, w której przyjęto przepis art. 8 ust. 6 ustawy systemowej w jego obecnym brzmieniu, wskazano, że wprowadzona zmiana wypełnia lukę prawną, która powodowała, że w większości przypadków wspólnicy jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością pozbawieni byli ochrony ubezpieczeniowej. W dotychczasowym stanie prawnym, aby podlegać ubezpieczeniom społecznym musieli oni mieć zawartą ze spółką umowę o pracę. Nie zawsze jednak mogli skutecznie zawrzeć umowy "sami ze sobą". Zgodnie z nowelizacją, wspólnicy ci traktowani są w zakresie ubezpieczeń społecznych tak samo, jak osoby prowadzące działalność gospodarczą (LEX Omega). Z przedstawionego wyżej uzasadnienia, mającego walor wykładni autentycznej, wynika, że ustawodawca kierował się zasadą powszechności ubezpieczeń społecznych. Również Sąd Najwyższy ocenił wprowadzenie omawianej regulacji jako istotną zmianę merytoryczną w kierunku zgodnym z zasadą powszechności ubezpieczenia i równego traktowania ubezpieczonych w zakresie objęcia obowiązkiem ubezpieczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2005 r., I UK 258/04, OSNP 2006 nr 3-4, poz. 58 z glosą P. Bielskiego, Prawo Spółek 2006, z. 9 oraz uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2006 r., I UZP 4/05, OSNP 2006 nr 19 -20, poz. 403).

Regulacja art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń wzbudzała w przeszłości pewne kontrowersje stanowiące podstawę do wystąpienia do Trybunału Konstytucyjnego ze skargą konstytucyjną, w której zakwestionowano zgodność wspomnianego przepisu z art. 32 ust. 1 oraz art. 32 ust. 1 w związku z art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji RP właśnie w zakresie, w jakim zalicza on do katalogu osób prowadzących pozarolniczą działalność także wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 25 września 2014 r., SK 4/12 (OTK-A 2014 nr 8, poz. 95), orzekł jednak, że art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w zakresie odnoszącym się do wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, jest zgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP oraz umorzył postępowanie w pozostałym zakresie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Uzasadniając to orzeczenie, Trybunał między innymi zwrócił uwagę na odrębność prawnopodmiotową wspólnika i spółki kapitałowej oraz fakt, że to nie jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, ale jej wspólnik jest płatnikiem składek na ubezpieczenia społeczne. Wyjaśnił ponadto, że bezpośrednim powodem wprowadzenia art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych było objęcie ubezpieczeniem wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, którzy z perspektywy prawa ubezpieczeń społecznych znajdowali się *de facto* w podobnej sytuacji, co osoby prowadzące działalność gospodarczą. Wymieniony przepis miał zapobiegać zawieraniu przez wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością umów o pracę ze spółką w celu uzyskania statusu pracowniczego oraz związanych w tym świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych. W praktyce częste były bowiem wypadki zawierania tego rodzaju umów, które w inicjowanych przez zakład Ubezpieczeń Społecznych postępowaniach sądowych kwalifikowano jako nieważne czynności z samym sobą w celu obejścia ustawy. Omawiany przepis pozostaje również w związku z treścią innych przepisów zawartych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych i realizuje postulat powszechności ubezpieczenia społecznego w odniesieniu do wspólników spółek prawa handlowego. Ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych przewiduje różne podstawy (tytuły) ubezpieczenia wspólników spółek z ograniczoną odpowiedzialnością. Podczas gdy wspólnik

jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega ubezpieczeniu na podstawie art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, wspólnicy (innych niż jednoosobowe) spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, których łączy ze spółką prawidłowo nawiązany i zgodny z przepisami prawa pracy stosunek pracy, mogą w konkretnych okolicznościach faktycznych podlegać ubezpieczeniu pracowniczemu na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Trybunał podkreślił też, że wynikające z art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zróżnicowanie jest uzasadnione istotnym dla prawa ubezpieczeń społecznych nasyceniem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością elementem osobowym oraz szczególnym na tym tle charakterem jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością tworzone są zazwyczaj do prowadzenia małych i średnich przedsiębiorstw przez kilku wspólników, najczęściej w celach gospodarczych (niekoniecznie zarobkowych), służąc w pierwszej kolejności ograniczeniu ryzyka związanego z prowadzeniem przedsiębiorstwa i wyłączeniem odpowiedzialności wspólnika. Szczególnie silny związek wspólnika ze spółką zachodzi w jednoosobowej spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, w której to jeden podmiot skupia całość uprawnień korporacyjnych oraz majątkowych przysługujących uczestnikom spółki, a w szczególności prawo głosu, prawo do zysku.

Odnosnie do samej pozarolniczej działalności jako - wspólnego dla wszystkich podmiotów wymienionych w art. 8 ust. 6 ustawy systemowej - tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym trzeba zauważyć, że legalna definicja pojęcia działalności gospodarczej została zawarta w art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 2168 ze zm.). Ten przepis miał też zastosowanie do stanu faktycznego poddanego ocenie w rozpoznawanej sprawie. Pod pojęciem działalności gospodarczej rozumiano zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. W obecnym stanie prawnym definicję działalności gospodarczej zawiera art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2018 r., poz. 646

ze zm.). Zgodnie z tym ostatnim przepisem, działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. W obu definicjach nacisk położony jest na zorganizowany i zarobkowy charakter, ciągłość i profesjonalizm.

Ustawa systemowa nawiązuje do definicji działalności gospodarczej tylko w art. 8 ust. 6 pkt 1, a w pozostałych punktach tego przepisu odnosi się do osób prowadzących działalność w różnych formach organizacyjno-prawnych, z których nie wszystkie wykonują działalność gospodarczą sensu stricto. Także nie wszyscy przedsiębiorcy są podmiotami ubezpieczenia z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej, gdyż ubezpieczeniem społecznym objęte są wyłącznie osoby fizyczne, co wyłącza osoby prawne i jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonujące we własnym imieniu działalność gospodarczą. O objęciu ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi wspólników spółek osobowych: spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej tworzonych na podstawie Kodeksu spółek handlowych - oraz wspólników jednej tylko ze spółek kapitałowych, tj. jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, o których stanowi art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej, decyduje zatem prowadzenie przez nich działalności pozarolniczej, której zakres pojęciowy nie pokrywa się ściśle z powyższymi definicjami działalności gospodarczej.

W orzecznictwie sądów administracyjnych przyjmuje się, że wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością objęty jest obowiązkiem ubezpieczenia bez względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej, bowiem obowiązek ubezpieczenia wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powiązany jest jedynie z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego, nie zaś z prowadzeniem działalności gospodarczej, czy też faktycznym działaniem w imieniu spółki. O ile podleganie ubezpieczeniom społecznym osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wiąże się nierozzerwalnie z faktycznym jej prowadzeniem, to posiadanie statusu wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, już od momentu wpisu do KRS, rodzi obowiązek ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego. Natomiast okoliczność, że osoba taka nie uzyskiwała żadnych przychodów w związku z byciem wspólnikiem

jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, może zostać wzięta pod uwagę przez właściwy organ jedynie w postępowaniu dotyczącym naliczenia i pobrania składek. Podleganie obowiązkowi ubezpieczenia jest bowiem odrębną kwestią od tego, czy dana osoba z tego tytułu jest obowiązana opłacać składkę na owe ubezpieczenia (wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego: z dnia 11 stycznia 2019 r., II GSK 4767/16; LEX nr 2608385; z dnia 11 grudnia 2018 r., II GSK 4623/16; LEX nr 26050680; z dnia 1 kwietnia 2014 r., II GSK 263/13, LEX nr 1575469 oraz Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 29 lutego 2016 r., VI SA/Wa 3215/15, LEX nr 2043939 i z dnia 29 lutego 2016 r., VI SA/Wa 3215/15, LEX nr 2043939). Taki też pogląd wyrażany jest w doniesieniu do wspólników spółek osobowych (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 19 kwietnia 2017 r., VI SA/Wa 2153/17; LEX nr 2301490; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 15 lipca 2016 r., III AUa 425/16; LEX nr 2123029).

Podobne stanowisko prezentowane jest w judykaturze Sądu Najwyższego. W odniesieniu do wymienionych w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej spółek osobowych, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 września 2010 r., II UK 82/10 (OSNP 2012 nr 1 – 2, poz. 21) stwierdził, że obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym podlega każda osoba fizyczna będąca wspólnikiem spółki komandytowej związanej w celu prowadzenia działalności gospodarczej i prowadzącej taką działalność (art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 4 i w związku z art. 13 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy zauważył, że o ile do dnia 31 grudnia 2002 r. wspólnicy spółek osobowych traktowani byli dla potrzeb podlegania ubezpieczeniom społecznym, jak osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy systemowej, to od dnia 1 stycznia 2003 r. nie mogą już być tak traktowani, ponieważ z tego kręgu zostali wyłączeni przez wyraźne uznanie ich za osoby prowadzące pozarolniczą działalność (art. 8 ust. 6 pkt 4), ale niebędące osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność gospodarczą. Pozostaje to w ścisłym związku z uregulowaniami Kodeksu spółek handlowych, zgodnie z którymi spółką komandytową jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, w której

wobec wierzycieli za zobowiązania spółki co najmniej jeden wspólnik odpowiada bez ograniczenia (komplementariusz), a odpowiedzialność co najmniej jednego wspólnika (komandytariusza) jest ograniczona (art. 102), spółka osobowa może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe, zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana (art. 8 § 1) i prowadzi przedsiębiorstwo pod własną firmą (art. 8 § 2). Z kolei w myśl art. 4 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, przedsiębiorcą w jej rozumieniu jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą (ust. 1), zdefiniowaną w art. 2 jako zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. Tak również co do zasady omawiane kwestie regulował obowiązujący do dnia 20 sierpnia 2004 r. przepis art. 2 ust. 1 i 2 Prawa działalności gospodarczej. W świetle przytoczonych wyżej przepisów, spółka komandytowa posiada zdolność prawną i prowadzi przedsiębiorstwo we własnym imieniu i pod własną firmą, a tym samym to ona posiada status przedsiębiorcy podejmującego i wykonującego działalność gospodarczą, a nie jej wspólnicy. Inaczej mówiąc, członkostwo w spółce komandytowej nie jest prowadzeniem działalności gospodarczej, a jej wspólnicy nie podlegają ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia takiej działalności, jak to ma miejsce w przypadku wspólników spółki cywilnej, będących przedsiębiorcami w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (art. 4 ust. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej). Z tego względu w odniesieniu do tych ostatnich w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażany jest pogląd, że skoro nieodzownym atrybutem działalności gospodarczej jest jej wykonywanie w sposób zorganizowany i ciągły, to sam udział w spółce cywilnej, niepołączony z uczestnictwem w działalności tej spółki, nie stanowi wystarczającej podstawy do zaistnienia obowiązkowego ubezpieczenia, o którym stanowi art. 13 ust. 4 ustawy systemowej (por. wyroki: z dnia 12 maja 2005 r., I UK 275/04, OSNP 2006 nr 3-4, poz. 59 i z dnia 21 maja 2008 r., III UK 112/07, LEX nr 491466). Stanowiska tego nie można jednak wprost przenosić na wspólników spółki komandytowej, którzy nie prowadzą działalności

gospodarczej (działalność tę prowadzi spółka), a tytułem podlegania przez nich obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym jest pozostawanie wspólnikami takiej spółki.

Zdaniem Sądu Najwyższego, z treści art. 8 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej wynika, że dla potrzeb podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym wspólnik spółki komandytowej uważany jest za osobę prowadzącą działalność pozarolniczą. Pozostawanie wspólnikiem takiej spółki stanowi zatem prowadzenie pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 1 pkt 4 ustawy. W rezultacie, skoro zgodnie z art. 102 k.s.h. spółką komandytową jest spółka osobowa mająca na celu prowadzenie pod własną firmą przedsiębiorstwa (zorganizowanego zespołu składników niematerialnych i materialnych przeznaczonego do prowadzenia działalności gospodarczej - art. 55¹ k.c.), to obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym podlega każdy będący osobą fizyczną wspólnik spółki komandytowej zaangażowanej w celu prowadzenia przez nią działalności gospodarczej i prowadzącej taką działalność. Z tego względu wykonywanie pozarolniczej działalności, o którym stanowi art. 13 ust. 4 ustawy systemowej, to nic innego jak posiadanie statusu wspólnika spółki komandytowej prowadzącej działalność gospodarczą. Podleganie przez wspólnika takiej spółki obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresie od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności pozarolniczej do dnia zaprzestania jej wykonywania należy zatem odnosić do okresu posiadania statusu wspólnika w spółce prowadzącej (wykonującej) działalność gospodarczą, a nie do faktycznego uczestniczenia w działalności przedsiębiorstwa. W rezultacie status komandytariusza wyznaczony treścią stosunku prawnego danej spółki komandytowej (art. 120 i następne k.s.h.) nie ma znaczenia dla powstania obowiązku ubezpieczeniowego, gdyż podleganie temu obowiązkowi nie zależy od stosunków zachodzących pomiędzy wspólnikami takiej spółki, ale wyłącznie od pozostawania jej wspólnikami. Prowadzenie pozarolniczej działalności między innymi przez pozostawanie wspólnikiem spółki komandytowej wywołuje skutek w postaci podlegania ubezpieczeniom społecznym. Skutek ten powstaje z mocy prawa i trwa przez cały czas istnienia przesłanek określonych w art. 13 pkt 4

ustawy systemowej, niezależnie od woli wspólników i ukształtowania przez nich stosunków wewnętrznych spółki.

Przedstawiony wyżej kierunek wykładni znajduje potwierdzenie w zmienionej z dniem 20 września 2008 r. treści art. 13 ust. 4 ustawy systemowej, zgodnie z którym obowiązkowi ubezpieczeniowemu nie podlegają osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym wspólnicy spółki komandytowej) w okresie, na który wykonywanie działalności zostało zawieszone na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Podstawę takiego zawieszenia stanowi art. 14a ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, w myśl którego wykonywanie działalności gospodarczej może zawiesić przedsiębiorca. Wspólnicy spółki komandytowej nie są przedsiębiorcami, a więc zawiesić działalność gospodarczą może jedynie spółka. Zawieszenie działalności przez spółkę wywołuje jednakże skutek także wobec wszystkich jej wspólników w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym. W okresie zawieszenia działalności przez spółkę jej wspólników nie można bowiem uznać za osoby prowadzące pozarolniczą działalność przez pozostawanie wspólnikami spółki prowadzącej (wykonującej) działalność gospodarczą.

W przypadku osób przystępujących do już istniejących spółek osobowych, orzecznictwo Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że komandytariusz przystępujący w formie aktu notarialnego do zarejestrowanej spółki komandytowej, która prowadzi działalność pozarolniczą, podlega od dnia tego przystąpienia (a nie od dnia jego zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym) obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzonej przez spółkę działalności pozarolniczej, chyba że podlega już innemu obligatoryjnemu tytułowi ubezpieczeń społecznych (art. 8 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z o systemie ubezpieczeń społecznych). Zatem data podpisania aktu notarialnego o przystąpieniu do spółki komandytowej jest terminem, od którego należy opłacać obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 18 kwietnia 2013 r., II UK 227/12; OSNP 2014 nr 7, poz. 103; z dnia 7 stycznia 2013 r., II UK 144/12; LEX nr 1281321; z dnia 7 grudnia 2012 r., II UK 121/12, OSNP 2013 nr 23 – 24, poz. 281; z dnia 7 grudnia 2012 r., II UK 119/12, LEX nr 1619631; z dnia 7 grudnia 2012 r., II UK 121/12, OSNP 2013 nr 23 – 24, poz. 281;

z dnia 23 października 2012 r., II UK 75/12, LEX nr 1619682; z dnia 7 marca 2012 r., II UK 18/12, OSNP 2013 nr 5 – 6, poz. 60).

Z kolei w odniesieniu do wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2011 r., II UK 271/10 (LEX nr 817528) wyrażono pogląd, że obowiązek ubezpieczenia tegoż wspólnika powiązany jest jedynie z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego, a nie z prowadzeniem działalności gospodarczej. W uzasadnieniu tego stanowiska wyjaśniono, że na tle art. 8 ust. 6 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należy stwierdzić, iż pojęcie "prowadzenie działalności pozarolniczej" jest pojęciem szerszym od działalności gospodarczej określonej w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Do pojęcia działalności gospodarczej w powyższym (wąskim) rozumieniu ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych odwołuje się tylko w art. 8 ust. 6 pkt 1, a w pozostałych punktach tego przepisu wymienia osoby nieprowadzące działalności gospodarczej w ścisłym znaczeniu tego pojęcia. Właśnie w kręgu tych osób znajduje się wymieniony w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, który jest objęty obowiązkiem ubezpieczenia bez względu na fakt prowadzenia działalności gospodarczej. Powyższy przepis został wprowadzony od dnia 1 stycznia 2003 r. ustawą z dnia 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. Nr 241, poz. 2074, ze zm.), a jego celem było rozszerzenie obowiązku ubezpieczenia społecznego w przypadku wspólników jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, aby nie musieli oni w celu objęcia ubezpieczeniem zawierać umów z własną spółką. W związku z powyższym, obowiązek ubezpieczenia wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powiązany jest jedynie z posiadaniem przez niego takiego statusu prawnego, a nie z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Analogicznie Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyrokach z dnia 11 września 2013 r., II UK 36/13 (LEX nr 1391783); z dnia 3 sierpnia 2011 r., I UK 8/11 (OSNP 2012 nr 17-18, poz. 225); z dnia 9 czerwca 2010 r., II UK 33/10 (LEX nr 598436) i z dnia 12 lipca 2017 r., II UK 295/16 (LEX nr 2347776), stwierdzając, że jedyny wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo

ubezpieceniom społecznym na podstawie tytułu określonego w art. 8 ust. 6 pkt 4 ustawy systemowej. Z treści tego przepisu wynika, że samo posiadanie statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością decyduje o podleganiu przez niego ubezpieceniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej (art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej).

Odnosząc powyższe rozważania do realiów niniejszej sprawy należy stwierdzić, że z chwilą nabycia przez Z. Ł. w dniu 17 października 2007 r. wszystkich udziałów powołanej aktem notarialnym z dnia 18 marca 2005 r. A. Sp. z o.o. w W., stał się on jedynym wspólnikiem tej spółki i z tego tytułu podlegał obowiązkowo ubezpieceniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu. Ubezpieczenie to trwało przez cały okres wskazany w zaskarżonej decyzji, skoro spółka nie zawiesiła w tym czasie działalności. Zaskarżony wyrok jest zatem zgodny z przedstawioną wyżej linią orzecniczą Sądu Najwyższego, a skarga kasacyjna odwołującego się podlega oddaleniu z mocy art. 398¹⁴ k.p.c.